

Migračný potenciál obyvateľov prihraničných regionov Bratislavského a Trnavského kraja :výskedky empirického prieskumu domácností

Realizačný výstup, z prvej etapy reprezentatívneho výskumu domácností SR , v súlade s cieľmi projektu FAMO mapoval migračné sklony obyvateľstva prihraničných regionov. Vzhľadom k regionálnym, ekonomickým a územným charakteristikám, ktoré skrývajú potenciál cezhraničného zamestnávania a migrácie výskum sa realizoval v Bratislavskom a Trnavskom kraji . Do súboru bolo zaradených 1500 osôb vo veku 15-64 rokov .Zber údajov sa uskutočnil na prelome rokov 2008-2009¹.

Hlavné výskumné zistenia .

Z celkového počtu oslovených respondentov Bratislavského a Trnavského kraja (N 1500) menej ako 15% pracovalo, resp. pracuje v zahraničí. Záujem o prácu v zahraničí v budúcnosti deklarovalo 13% Drvivá väčšina respondentov nemá s prácou v zahraničí žiadnu skúsenosť.

V súčasnosti v zahraničí pracuje 61 respondentov (57,4% z Trnavského kraja , 42,6% z Bratislavského kraja)

Prácu v zahraničí ukončilo 157 respondentov (70,1 z Trnavského kraja a 29,9 z Bratislavského kraja)

Záujem o prácu v zahraničí deklarovalo 195 respondentov(56,9% z Trnavského kraja ,43,1% z Bratislavského kraja)

Profil občana, ktorý má skúsenosť s prácou v zahraničí (stále tam pracuje, prípadne pracoval) reprezentujú muži s ukončeným stredoškolským vzdelaním s maturitou, respektíve vyučením, ženatí, ktorí si zvolili za cieľovú krajinu Rakúsko. V zahraničí pracujú prevažne v rámci sezónnych prác, vykonávajú jednoduchú činnosť bez zaučenia, ako bežný pracovník v odvetví spracovateľského priemysel. Každý tretí zo súboru respondentov, ktorý pracoval v zahraničí , uviedol obdobie pracovného pobytu, po vstupe Slovenska do EÚ (1.máj 2004)

Záujem o prácu v zahraničí vyjadril približne každý ôsmy oslovený respondent. Z hľadiska sociodemografických charakteristík predstaviteľom záujemcov o prácu v zahraničí boli slobodní muži, s ukončeným stredoškolským vzdelaním s maturitou, vo veku do 34 rokov. Z regionálneho hľadiska výraznejší záujem o pracovnú migráciu prejavujú respondenti z Trnavského kraja .Motivačná výška pracovného príjmu v zahraničí pre väčšinu respondentov, ktorí vyjadrili záujem o prácu v zahraničí, sa pohybovala na úrovni dva až tri krát vyššieho príjmu v cudzine, v porovnaní s tuzemským príjmom.

Respondenti so záujmom o prácu v zahraničí upredňujú pendlovanie pred dlhodobjšou pracovnou migráciou. Takmer tretina potenciálnych pendlerov by preferovala týždenné dochádzanie za prácou z domovskej obce.

Nezáujem o pracovnú migráciu a život v zahraničí (N=1156)zdôvodňujú dve tretiny respondentov rodinnými a spoločenskými záväzkami a každý druhý pocitom, že tu sú doma a poznajú tunajšie prostredie (obavami z nepoznania sociokultúrneho prostredia) Pozitívnym zistením je skutočnosť , že medzi dôvodmi, ktoré ovplyvňujú rozhodovanie o živote a práci v zahraničí nefigurovali vo významnejšom merítke obavy súvisiace s xenofóbiou, nepriateľstvom voči cudzincom

¹ V rovnakom časovom období bol uskutočnený zber údajov v prihraničných regionoch Rakúska. Pre zber údajov bol vypracovaný štandardizovaný dotazník s identickými otázkami pre respondentov Slovenska a Rakúska.

Postoje respondentov k nelegálnej práci vyjadrujú vyššiu mieru deklarovanej tolerancie než reálnu ochotu prijať nelegálny príjem, resp. pracovať na čierno. Zhovievavejšie sa k k vykonávaniu nelegálnej práce postavili osoby s nižším vzdelaním, nižším postavením v zamestnaní, dôchodcovia, SZČO a osoby pôsobiace v súkromnom sektore.

Ochotu vykonávať nelegálnu prácu vyjadrilo 10 – 12 % osôb zo sledovaných prihraničných regiónov². V súlade s poznatkami z predchádzajúcich výskumov ochotu pracovať nelegálne vyjadrili prevažne nezamestnaní, vo veku do 34 rokov s nižším dosiahnutým vzdelaním a nižším postavením v zamestnaní. Ochotu vykonávať nelegálnu prácu vyjadrili vo vyššej miere potenciálni migranti v súvislosti s predstavou vyššieho zárobku v zahraničí.

²(Podľa výskumov, ktoré boli realizované k problematike nelegálnej práce, môžeme sledovať pokles záumu o nelegálnu prácu. V roku 2003 vyjadrilo ochotu pracovať nelegálne 18% respondentov, roku 2005 15% a v roku 2008-2009 už len 11 %.